06 Sociaal domein

GEMEENTE WAALRE

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (CMD / PlusTeam)

Samenkracht en burgerparticipatie (CMD/PlusTeam)

Inleiding Samenkracht en burgerparticipatie

In een tijd waarin maatschappelijke vraagstukken steeds complexer worden, is het van groot belang dat we als gemeente niet alleen vóór, maar vooral mét onze inwoners werken aan oplossingen. Samenkracht – de kracht van inwoners, organisaties en overheid samen – vormt de basis voor een veerkrachtige en inclusieve samenleving. Burgerparticipatie is daarbij geen doel op zich, maar een essentieel middel om beleid beter te laten aansluiten bij de leefwereld van onze inwoners. Door inwoners actief te betrekken bij het vormgeven van hun eigen leefomgeving, versterken we het vertrouwen, benutten we lokale kennis en vergroten we het draagvlak voor gemeentelijk beleid.

We zien de afgelopen jaren een stijgende trend in de zorgkosten voor jeugd en Wmo. Met de Taskforce Sociaal Domein kijken we kritisch naar deze kosten en worden maatregelen genomen om deze te beheersen. Vast staat dat we de kosten kunnen dempen door preventie, ofwel het voorkomen dat inwoners aanspraak maken op de Jeugdwet of Wmo. Een extra impuls is wenselijk, bovenop het reeds bestaande aanbod van preventieve maatregelen. We moeten kansen op dit terrein aangrijpen op het moment dat die zich aandienen. Voor dit onderwerp is een budget van € 100.000 opgenomen in de begroting. Dit is budgetneutraal, aangezien de budgetten voor de Wmo en Jeugdwet met € 100.000 zijn teruggebracht.

Wat willen we bereiken?

Inwoners weten zelf de weg te vinden met hun hulpvraag en ontvangen waar nodig passende ondersteuning.

De Toegang, in de vorm van het Centrum Maatschappelijke Dienstverlening, is zichtbaar, vindbaar en laagdrempelig voor inwoners. Naast familie en vrienden, stellen inwoners gemakkelijk vragen bij school, aan de jeugdgezondheidszorg, aan vrijwilligers van bijvoorbeeld Goed voor Mekaar Waalre of in de gemeenschapshuizen. Inwoners weten waar zij terecht kunnen en zij weten op een natuurlijke manier het CMD te vinden voor informatie, advies en ondersteuning op het gebied van Jeugd, Wmo, leerplicht, minimaregelingen, werk en inkomen, schuldhulpverlening en mantelzorg. Het CMD wordt gezien als laagdrempelige voorziening, vergelijkbaar met bijvoorbeeld het consultatiebureau.

We gaan hierbij uit van een integrale aanpak waarbij preventie en normaliseren voorop staan. We streven naar één vaste contactpersoon per huishouden. We kijken nadrukkelijk naar zelfredzaamheid. Wat kan iemand zelf en waar is hulp of ondersteuning nodig?

Wat gaan we daarvoor doen?

We borgen de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling door middel van een protocol.

Daarbij werken we volgens het verbeterplan 'Werken aan veiligheid voor de lokale (wijk)teams'. We evalueren deze werkwijze en passen deze aan als dat nodig is.

We herijken het huidige beleidsplan jeugd.

Het huidige beleidsplan jeugd is in 2026 aan herijking toe vanwege een aantal ontwikkelingen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd. Het doel van deze herijking is een toekomstbestendig, breed gedragen adaptief beleidsplan voor de komende jaren.

We werken toe naar een integrale benadering en een verbreding van de toegang binnen het CMD

De toegang tot zorg, waaronder het CMD, speelt zelf een rol in preventie en normaliseren. Het biedt zelf preventieve voorlichting en informatie aan of weet daarvoor de partners te raadplegen.

Vanuit de Taskforce wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de inrichting van de Toegang.

We verwijzen daar waar mogelijk door naar het voorliggend veld.

Het CMD heeft korte lijnen met de maatschappelijke partners, zoals de huisartsen, politie en het onderwijs. We weten elkaar te vinden; niet alleen bij eenvoudige vraagstukken, maar juist ook bij de complexe vraagstukken.

We streven ernaar om vaste contactpersonen te hebben bij onze vaste partners, die zowel formeel als informeel kunnen verbinden.

We herijken de visie Persoonlijk, Dichtbij en Goed voor Mekaar

In het uitvoeringsprogramma hebben wij opgenomen dat de visie van het sociaal domein 'Persoonlijk en Dichtbij' herijkt zal worden.

In de herijking van de visie houden we rekening met de landelijke maatschappelijke opgave. We maken een vertaalslag naar de schaal van Waalre om te zorgen dat de dienstverlening naar inwoners toekomstbestendig is.

In 2026 gaan we aan de slag met de ambtelijke voorbereiding op de totstandkoming van de herijkte visie. De nieuwe raad en het nieuwe college kunnen hier naar verwachting in najaar 2026 over besluiten.

Wijkcentra

Inleiding Wijkcentra

Dorps- wijk- en buurthuizen spelen een onmisbare rol in het leefbaar houden van dorpen, wijken en buurten. Daarnaast vervullen deze gebouwen en de mensen die erin werken een belangrijke zorgfunctie.

Wat willen we bereiken?

We bieden inwoners de mogelijkheid om deel te nemen aan en/of gebruik te maken van cultureel maatschappelijke activiteiten, wijkzorg en activiteiten buiten de wijk.

We bieden levensloopbestendige en duurzame wijken en buurten en stimuleren deelname aan cultureel maatschappelijke activiteiten, wijkzorg en activiteiten buiten de wijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Accommodaties worden duurzaam en multifunctioneel op- en ingezet.

Door in te zetten op duurzame, multifunctionele accommodaties realiseren we lagere energielasten en een hogere bezettingsgraad. Op deze manier zorgen we voor toegevoegde waarde voor alle betrokken partijen.

De Pracht en Het Huis van Waalre ontvangen subsidie volgens de prestatieovereenkomst.

De sociaal culturele activiteiten ontvangen subsidie volgens het geldende subsidiebeleid voor deze periode.

We voeren de acties uit de uitvoeringsagenda Welzijn Woon Zorgvisie uit

In 2025 is de uitvoeringsagenda voor de welzijn-woon-zorg visie opgesteld. Dit betreft een adaptief document. In 2026 gaan we met enkele doelstellingen uit deze uitvoeringsagenda aan de slag of wordt deze daar waar nodig bijgesteld.

Een van de doelstellingen uit de WWZ-uitvoeringsagenda is het opstellen van een visie op gemeenschapshuizen, in 2026 zal hier een start mee gemaakt worden.

Inburgering

Inleiding Inburgering

We voeren de verplichte onderdelen uit van de wet Inburgering 2021. Het doel van deze wet is dat inburgeraars snel en volwaardig meedoen in de samenleving. De gemeente ondersteunt inburgeraars om te participeren naar vermogen, door het leveren van begeleiding, maatwerk en monitoring.

Wat willen we bereiken?

Inburgeraars participeren naar vermogen en zijn de Nederlandse taal machtig

Binnen het CMD bekijken we de persoonlijke omstandigheden van de inburgeraar op een integrale manier. We bieden daarin passende ondersteuning en maatwerk, zodat de inburgeraar zelfredzaam wordt en naar vermogen kan deelnemen in de maatschappij. Daarnaast stellen we de inburgeraar in staat om de Nederlandse taal te leren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteitsslagen en infrastructuur in Waalre evalueren we intern en stellen we waar nodig bij.

De begeleiding van de inburgeraars wordt uitgevoerd door het CMD in Waalre. We zetten in op het versterken van zowel de inhoudelijke ondersteuning als de lokale infrastructuur. We investeren in maatwerktrajecten die aansluiten op de individuele behoeften en ambities van inburgeraars. Met onze samenwerkingspartners streven wij naar een breed en toegankelijk aanbod van inburgeringsvoorzieningen. Zo creëren we een solide basis voor duurzame participatie en zelfredzaamheid.

Inburgeraars participeren in de maatschappij naar hun vermogen en worden daarin gefaciliteerd.

De gemeente ondersteunt inburgeraars actief bij hun integratieproces. De klantmanager inburgering vervult een centrale rol door alle statushouders een brede intake af te nemen. Daarmee worden hun behoeften en leerdoelen in kaart gebracht. We stimuleren actief de ontwikkeling van financiële zelfredzaamheid en taalvaardigheid, waarbij inburgeraars werken aan het beheersen van de Nederlandse taal. Daarnaast moedigen we hen aan om deel te nemen aan culturele en sportieve activiteiten in en rondom Waalre, zodat zij zich verbonden voelen met de lokale gemeenschap. Voor inburgeraars die nog onder de oude wetgeving vallen, biedt het CMD passende ondersteuning, om ook hen een stevige basis te bieden voor maatschappelijke participatie.

6.3 Inkomensregelingen

Inleiding Inkomensregelingen

De gemeente vervult een belangrijke rol in het waarborgen van bestaanszekerheid voor haar inwoners. Een deel van de voorzieningen is vastgelegd in de Participatiewet, terwijl andere ondersteuningsmaatregelen aanvullend zijn opgesteld. Ondersteuning door de gemeente stelt inwoners niet alleen in staat om in hun levensonderhoud te voorzien, maar biedt hen ook kansen om actief deel te nemen aan de samenleving. Door deelname aan werk of door werk-gerelateerde activiteiten te stimuleren, afgestemd op persoonlijke omstandigheden, bevordert de gemeente sociale en economische participatie.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor verschillende inkomensregelingen, met name binnen de Participatiewet. Deze wet omvat de uitvoering van de bijstandsuitkering, het bieden van inkomensondersteuning en het stimuleren van re-integratie naar werk. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor het uitvoeren van minimaregelingen, bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag en schuldhulpverlening.

In paragraaf 6.3.1 lichten we de doelstellingen van het minimabeleid toe en beschrijven we onze ondersteuning aan inwoners met geldzorgen. In paragraaf 6.4 gaan we nader in op de begeleide participatie binnen onze gemeente.

6.3.1 Minimabeleid

Inleiding Minimabeleid

Het belangrijkste doel van het minimabeleid is het borgen van bestaanszekerheid voor inwoners met een laag inkomen. Daarbij ligt de nadruk op het bevorderen van participatie in de samenleving en het toegankelijk maken van essentiële voorzieningen, zodat iedereen volwaardig mee kan doen.

Wat willen we bereiken?

Garanderen van bestaansminimum

De uitvoering van het minimabeleid is vastgelegd in verschillende gemeentelijke regelingen. In het normenoverzicht minimabeleid kunnen inwoners zien of zij in aanmerking komen voor deze regelingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integrale benadering van personen en gezinnen bij vraagstukken op het gebied van het sociaal domein.

We stellen de hulpvraag centraal, bekijken wat nodig is en passen maatwerk toe waar nodig. Het CMD bekijkt wat een inwoner nodig heeft op alle levensdomeinen. We werken hierin nauw samen met lokale ketenpartners.

We bieden ondersteuning aan inwoners met geldzorgen.

We voeren het geldzorgenbeleid uit. Daarnaast zet de gemeente extra in op proactieve schulddienstverlening, met een nadruk op het voorkomen van problematische schulden. Door vroegsignalering sporen we risicovolle schuldensituaties tijdig op en bieden we passende ondersteuning om verdere financiële achterstanden te voorkomen. Deze aanpak draagt bij aan het terugdringen van schulden, voorkomt uithuiszettingen en versterkt het bestaansminimum van onze inwoners.

We bieden tijdelijke financiële ondersteuning aan inwoners die dat vanwege bijzondere omstandigheden nodig hebben.

De gemeente keert leefgeld uit aan Oekraïense vluchtelingen die daarvoor in aanmerking komen, zodat zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien. We hebben speciale aandacht voor huishoudens die door een ongelukkige samenloop van fiscale en sociale regelgeving onder het bestaansminimum uitkomen.

We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport 'een zorg minder'

In 2025 is het onderzoek van de Rekenkamer Waalre naar de uitvoering van het Geldzorgenbeleid in Waalre afgerond. In het rapport 'Een zorg minder' zijn onder andere de aanbevelingen beschreven. Wij gaan daarmee aan de slag.

6.4 Begeleide participatie

Inleiding Begeleide participatie

Begeleide participatie is een essentieel onderdeel van ons sociaal beleid. Het draagt bij aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen naar vermogen kan meedoen. Inwoners die (nog) niet zelfstandig kunnen participeren op de arbeidsmarkt of in de maatschappij, bieden we ondersteuning via trajecten die zijn afgestemd op hun persoonlijke situatie. De begeleiding richten wij op het versterken van vaardigheden, het opbouwen van zelfvertrouwen en het creëren van passende ontwikkelkansen. Dit is een belangrijk onderdeel van de inclusiviteitsagenda die in 2026 opgesteld wordt.

Wat willen we bereiken?

Doel van de Participatiewet is dat inwoners zeker kunnen zijn van een bestaansminimum door hen een bijstandsuitkering te geven en/of inwoners die kunnen werken, kansen op werk te geven

De gemeente ondersteunt inwoners met arbeidsvermogen ('kunnen werken') bij hun deelname aan de arbeidsmarkt. Wij werken binnen het kader van de Participatiewet aan het creëren van gelijke kansen voor deze groep op regulier werk. Aan uitkeringsgerechtigde inwoners die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen voorzien in hun levensonderhoud, verstrekt de gemeente een passende uitkering. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de geleidelijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), waarvan de toegang sinds 1 januari 2015 is afgesloten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een studietoeslag is beschikbaar voor inwoners die studeren en een arbeidshandicap hebben.

De individuele studietoeslag is bedoeld voor inwoners die een opleiding volgen en door een medische of psychische beperking niet in staat zijn om naast hun studie bij te verdienen.

Inwoners worden begeleid naar werk door het aanbieden van participatievoorzieningen.

De gemeente Waalre neemt samen met vier regiogemeenten (Eindhoven, Veldhoven, Valkenswaard en Heeze-Leende) deel in de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE). De uitvoeringsorganisatie hiervan is Ergon en het Participatiebedrijf. Via Ergon bieden we diverse re-integratiemogelijkheden, waaronder loonkostensubsidie, en zetten we gericht in op het realiseren van onze taakstelling rondom beschut werk.

We participeren in regionale overlegtafels, die gericht zijn op de arbeidsmarkt en arbeidsmarkttoeleiding. Door deze structurele samenwerking dragen we bij aan een sluitend netwerk van ondersteuning en werkgelegenheid in onze regio.

We borgen de uitvoering van de participatiewet voor onze inwoners in een dienstverleningsovereenkomst

Met ingang van 1 januari 2026 werken we op basis van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Veldhoven samen op het gebied van Participatiewet, Inkomen en Schulddienstverlening.

6.6 WMO-beleid

Inleiding WMO-beleid

Het doel van de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015) is: zorgen dat inwoners zo lang en zo volwaardig mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren en deelnemen aan de samenleving. Gemeenten zijn hierbij verantwoordelijk voor het bieden van de juiste ondersteuning aan inwoners. Zo ondersteunt de gemeente bij langer thuis wonen en zorgt ze dat mensen zoveel mogelijk zelfstandig hun dagelijks leven kunnen leiden.

Ook het voorkómen van isolement en het zorgen dat mensen kunnen participeren horen tot de taken van de gemeente. Ten slotte biedt de gemeente ondersteuning aan diegenen die zorgen voor anderen (mantelzorgers).

Wat willen we bereiken?

Inwoners in staat stellen op een zo volwaardig en gelijkwaardig mogelijke manier deel te nemen aan de samenleving.

Dit geldt in het bijzonder voor inwoners die zich in een kwetsbare positie bevinden, beperkingen hebben of problemen ondervinden. De inwoner moet eerst zelf naar oplossingen zoeken, bij voorkeur binnen het eigen sociale netwerk. De gemeente kan hierbij ondersteunen en vangt op wanneer er binnen het eigen sociale netwerk geen oplossing wordt gevonden.

We zorgen voor een passend zorgaanbod (of ondersteunen bij het vinden van een passend zorgaanbod) voor inwoners die zich met een (hulp-)vraag bij de gemeente Waalre melden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben inzicht en grip op de dienstverlening en kosten van de WMO.

Op basis van de Wmo en de Jeugdwet is de gemeente verplicht jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek te houden. Ook worden de ervaringen vanuit de Participatiewet gemeten. Daarmee hebben we een compleet beeld van deze wetten in het sociaal domein, én van de kwaliteit van onze dienstverlening.

De uitvoering van de Wmo is een open-einde regeling, waar we als gemeente toe verplicht zijn. We proberen, waar mogelijk, met maatregelen van de Taskforce Sociaal Domein grip te krijgen op de kosten van de Wmo, inclusief de maatwerkvoorzieningen.

We ontwikkelen aanvullende protocollen gericht op het toezicht op de kwaliteit en de rechtmatigheid van de Wmo.

We geven samen met onze partners inhoud en uitvoering aan de WMO.

We werken op het gebied van Wmo samen op verschillende vlakken, onder andere:

- In samenwerking met de regio Eindhoven wordt het Actieplan dakloosheid 2024-2030 uitgevoerd.
- Bij een conflict tussen buren of buurtgenoten wordt buurtbemiddeling vroegtijdig betrokken. Deze dienstverlening draagt bij aan een leefbare en veilige woonomgeving.
- We werken samen met de GGD als het gaat om personen met verward gedrag en geestelijke gezondheid (Wvggz).
- We werken in samenwerking met de BOV-Kempengemeenten en de regio Dommelvallei+ aan doorontwikkeling van de producten Begeleiding Wmo, om de best passende zorg en ondersteuning te kunnen bieden.
- Sociaal Raadsliedenwerk biedt onafhankelijke cliëntondersteuning op sociaal juridisch gebied.

- Samen met de omliggende gemeenten hebben we een meldpunt voor discriminatie.
- De Welzijn-Wonen-Zorg visie geven we handen en voeten, samen met onze lokale partners.
- Met de regio Eindhoven wordt een herijking van het uitvoeringsprogramma beschermd wonen opgesteld.
- Het CMD en het PlusTeam werken goed samen, ook met de huisartsen en de wijkverpleegkundigen in Waalre, om de processen rond de zorg van inwoners goed te organiseren en ervoor te zorgen dat er korte lijnen zijn tussen de verschillende partijen.

Maatschappelijke partners worden vroegtijdig betrokken bij relevante ontwikkelingen.

6.7 Maatwerkdienstverlening 18-

Maatwerkdienstverlening 18-

Inleiding Maatwerkdienstverening 18-

Kinderen en jongeren verdienen een omgeving waarin zij veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. De gemeente ondersteunt daarbij waar nodig, maar vertrekt altijd vanuit de kracht van het gewone leven. Dat betekent dat we niet te snel problematiseren, maar eerst kijken wat jongeren, ouders en hun netwerk zelf kunnen, eventueel met lichte ondersteuning. Pas wanneer dat niet voldoende is, zetten we zwaardere vormen van hulp in.

Maatwerkdienstverlening voor jeugdigen tot 18 jaar vraagt om een zorgvuldige balans: nabij en laagdrempelig waar het kan, specialistisch waar het moet. Door in te zetten op preventie, vroegsignalering, samenwerking met onderwijs en jeugdgezondheidszorg, en het versterken van de eigen regie van gezinnen, zorgen we voor passende ondersteuning die aansluit bij de leefwereld van jongeren. Zo bouwen we samen aan een stevige, veerkrachtige basis voor de toekomst.

We streven naar een structurele ombuiging op jeugdhulp. Dat gaan we doen op basis van de eerder voorgestelde maatregelen uit het programmaplan Taskforce. De raming is niet rechtstreeks afgeleid van harde indicatoren, omdat dit type besparingen zich lastig laat voorspellen. Wél sluiten de ramingen aan bij de ervaringen van de afgelopen jaren en de landelijke trend van gemeenten die sturen op een duurzamer zorggebruik.

Een aantal maatregelen is genomen om te sturen op afschaling. Met andere maatregelen is een start gemaakt, of deze zijn nog niet ingezet. Dit betreft met name het anders organiseren van de toegang (incl. het inzichtelijk en toegankelijker maken van het voorliggend veld), groepsbegeleiding in plaats van individuele begeleiding en stevigere casusregie op specialistische jeugdzorg.

Wat willen we bereiken?

We gaan uit van eigen kracht en ondersteunen onze jeugdigen waar het nodig is.

Uitgangspunt in ons beleid is dat het eigen sociale netwerk van jeugd en hun opvoeders wordt gebruikt. We richten ons sterk op preventief jeugdbeleid, omdat daardoor ouders en hun kinderen minder specialistische hulpverlening nodig hebben. Er zijn middelen vrijgemaakt (binnen bestaande budgetten) voor preventieve maatregelen.

Wanneer ondersteuning nodig is, moeten professionals van verschillende disciplines elkaar goed weten te vinden. Het motto daarbij is: één gezin, één plan, één coördinator. We zorgen ervoor dat het passend onderwijs en de ondersteuning op grond van de Jeugdwet en Wmo op elkaar aansluiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken deel uit van de GR een 10 voor de jeugd en het samenwerkingsverband 21 voor de jeugd, waarbinnen we de inkoop van geïndiceerde jeugdhulp blijvend ontwikkelen

We werken verder aan de afbouw van gesloten plaatsingen binnen jeugdzorg plus naar meer kleinschalige woonvormen.

We nemen maatregelen om de kosten voor jeugdhulp zowel lokaal als regionaal beheersbaar te maken.

We onderzoeken wat de Hervormingsagenda Jeugd betekent voor Waalre en we werken zowel lokaal als regionaal aan de verschillende thema's van deze hervormingsagenda.

We zetten in op een afname van jeugdhulp die is verstrekt via een maatwerkovereenkomst. Jeugdhulp zetten we zoveel mogelijk in via het gecontracteerde aanbod binnen Een 10 voor de jeugd.

We versterken het voorliggend veld en stimuleren het gebruik hiervan.

Binnen de maatwerkdienstverlening voor jeugdigen onder de 18 jaar zetten we stevig in op preventie en het versterken van het voorliggend veld. Dit doen we in lijn met de landelijke hervormingsagenda jeugd, waarin preventie, samenwerking en het verminderen van zware jeugdhulp centraal staan. Door (vanuit bestaande budgetten) te investeren in preventie kunnen we het lokale netwerk van ondersteuning beter toerusten en toegankelijker maken voor gezinnen.

Een voorbeeld van ontwikkeling in het voorliggend veld is het opzetten van een echtscheidingsloket, waar ouders en kinderen laagdrempelig terecht kunnen voor informatie, advies en ondersteuning bij scheiding. Zo voorkomen we dat problemen escaleren en kunnen we eerder passende hulp bieden. Samen met onze partners bouwen we aan een stevig fundament van preventieve voorzieningen, zodat inwoners laagdrempelig ondersteund kunnen worden.

Jeugd- en jongerenwerk

Inleiding Jeugd- en jongerenwerk

Jeugdigen in Waalre groeien op tot volwassenen met positieve vormen van vrijetijdsbesteding, een sociaal netwerk en actieve participatie in de samenleving.

Het jeugd- en jongerenwerk in de gemeente Waalre speelt een cruciale rol in het ondersteunen van jongeren bij hun ontwikkeling en het voorkomen van maatschappelijke

problemen. Jongerenwerkers organiseren activiteiten, bieden begeleiding en stimuleren jongeren in het opbouwen van hun zelfvertrouwen. Dat gebeurt in een laagdrempelige setting die aansluit bij jongeren. Het jongerenwerk is actief en zichtbaar op plekken waar jongeren zich bevinden, onder andere in het jongerencentrum en op straat.

Wat willen we bereiken?

Jeugdigen in Waalre die steun nodig hebben bij het volwassen worden ontvangen in eerste instantie ondersteuning van hun eigen ouders.

Ouders voelen zich beter toegerust in hun rol, waardoor jeugdigen in eerste instantie binnen hun eigen gezin de ondersteuning vinden die zij nodig hebben.

Wat gaan we daarvoor doen?

We versterken de opvoedrol van ouders.

De gemeente Waalre zet in op het versterken van de eigen kracht van gezinnen, zodat ouders beter in staat zijn hun kinderen te begeleiden bij de overgang naar volwassenheid. Dit doen we met toegankelijke vormen van ondersteuning, kennisdeling en samenwerking met lokale partners zoals scholen, huisartsen en jeugdprofessionals.

Een belangrijke lokale partner is het jongerenwerk. Zij hebben een prominente rol in het voorkomen van problemen, overlast, uitsluiting en radicalisering. Het contract voor het jongerenwerk loopt 31-12-2026 af en dient voor die tijd opnieuw aanbesteed te worden. Omdat er meerdere welzijnsdiensten tegelijk aflopen, kiezen we voor een brede aanbesteding voor al deze diensten samen. Voor de integraliteit nemen we hier ook de uren van het jongerencentrum in mee.

Wat mag het kosten? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 per 01-07-2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**3.334**	**1.801**	**1.885**	**1.873**	**1.847**	**1.847**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**2.460**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**0**	**573**	**605**	**611**	**617**	**622**
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	**0**	**969**	**955**	**979**	**1.001**	**1.023**
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	**0**	**865**	**700**	**700**	**700**	**700**
6.3 Inkomensregelingen	**4.473**	**5.085**	**5.133**	**5.133**	**5.133**	**5.133**
6.4 WSW en beschut werk	**1.627**	**1.249**	**1.214**	**1.125**	**1.130**	**1.071**
6.5 Arbeidsparticipatie	**10**	**368**	**395**	**415**	**438**	**456**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**817**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**0**	**491**	**466**	**466**	**466**	**466**
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	**1.806**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.71b Begeleiding (WMO)	**1.197**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	**0**	**1.500**	**1.750**	**1.750**	**1.750**	**1.750**
6.712 Begeleiding (WMO)	**0**	**1.090**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
6.71c Dagbesteding (WMO)	**184**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.713 Dagbesteding (WMO)	**0**	**0**	**165**	**165**	**165**	**165**
6.72a Jeugdhulp begeleiding	**2.713**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.72b Jeugdhulp behandeling	**600**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	**276**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.73a Pleegzorg	**82**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.73b Gezinsgericht	**159**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	**159**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	**103**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	**75**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.74c Gesloten plaatsing	**41**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	**0**	**3.860**	**3.425**	**3.365**	**3.315**	**3.265**
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	**0**	**85**	**85**	**85**	**85**	**85**
6.791 PGB WMO	**0**	**260**	**260**	**263**	**266**	**269**
6.792 PGB Jeugd	**0**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
6.82a Jeugdbescherming	**150**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.82b Jeugdreclassering	**49**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.821 Jeugdbescherming	**0**	**153**	**109**	**109**	**109**	**109**
6.822 Jeugdreclassering	**0**	**48**	**88**	**88**	**88**	**88**
6.91 Coördinatie en beleid WMO	**0**	**114**	**109**	**109**	**109**	**109**
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	**0**	**184**	**508**	**508**	**508**	**508**
Totaal Lasten	**20.316**	**18.793**	**18.951**	**18.844**	**18.827**	**18.767**
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**2.367**	**425**	**343**	**343**	**343**	**323**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	**0**	**8**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.3 Inkomensregelingen	**4.569**	**3.399**	**3.379**	**3.379**	**3.379**	**3.379**
6.5 Arbeidsparticipatie	**10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**0**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	**96**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	**0**	**100**	**100**	**265**	**265**	**265**
6.81a Beschermd wonen (WMO)	**5**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**7.060**	**3.935**	**3.824**	**3.989**	**3.989**	**3.969**
Gerealiseerd resultaat	**13.256**	**14.859**	**15.127**	**14.855**	**14.838**	**14.798**

Toelichting

Vergelijking van de begroting 2026 met de bijgestelde begroting 2025 en meerjarig levert de volgende verschillen op:

<u>Toelichting verschillen lasten:</u>

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (nadeel € 84.000)

- € 7.000 voordeel
  - De subsidie aan het Waalres museum stopt in 2026 en dat leidt tot € 10.000 voordeel. Daarnaast vervalt de advisering over de beperking van reservevorming bij verenigingen. Die uitgave was eenmalig in 2025 gepland.
- € 14.000 voordeel
  - Vluchtelingen, asielzoekers en statushouders: door regionale en landelijke ontwikkelingen is er nog onduidelijkheid over wat de exacte opgave gaat worden. Desondanks kan de gemeente Waalre voldoen aan de nu bekende opgave binnen de bestaande budgetten. In 2025 was € 14.000 geraamd voor opvang statushouders in locatie Buitenjan. Dit budget vervalt.

- € 69.000 voordeel
    - SPUK Wet inburgering 2021: de uitgaven voor de Wet inburgering zijn afgestemd op de inkomsten uit de SPUK middelen. Dit voordeel op lagere uitgaven € 69.000 valt weg tegen de lagere inkomsten zoals te zien bij de baten hieronder.
- € 9.000 nadeel
    - Dit betreft een verhoging van de bijdrage aan de GGD m.b.t. inspectie kinderopvang.
- € 10.000 nadeel
    - Voor bewonersparticipatie wordt structureel € 10.000 vrijgemaakt.
- € 25.000 nadeel
    - Binnen de bestaande budgetten maken we structureel € 25.000 vrij om in te zetten op preventie. Daarmee willen we bereiken dat de uitvoeringskosten beheersbaar blijven.
- € 25.000 nadeel
    - De integrale visie gemeenschapshuizen wordt in 2026 en 2027 opgesteld.
- € 75.000 nadeel
    - Dit betreft een verschuiving m.b.t. preventieve maatregelen vanuit taakveld 6.752.
- € 11.000 voordeel
    - De uitgaven voor versterking sociale basis zijn afgestemd op de inkomsten uit de Brede SPUK 2023-2026. Dit voordeel op lagere uitgaven € 11.000 valt weg tegen de lagere inkomsten zoals te zien bij de baten hieronder.
- € 20.000 nadeel
    - In het kader van preventief jeugdbeleid worden de uren van het jongerencentrum uitgebreid.
- € 15.000 nadeel
    - Voor bewonersparicipatie WWZ wordt € 15.000 vrijgemaakt.
- € 6.000 nadeel
    - Diverse nadelen, grotendeels door reguliere indexeringen.

Toelichting meerjarenramingen:

- De integrale visie gemeenschapshuizen wordt in 2026 en 2027 opgesteld € 25.000 voordeel.
- SB Welzijn op recept loopt na 2026 af omdat de SPUK middelen daarvoor niet meer beschikbaar zijn. Voordeel € 10.000.

6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (nadeel € 32.000)

- € 23.000 nadeel
    - Hogere salariskosten door de reguliere stijging van de loonkosten CMD.
- € 9.000 nadeel
    - Daarnaast is de bijdrage aan de GR PlusTeam grotendeels vanwege indexering € 9.000 hoger. De nieuwe verdeelsleutel is bijna conform raming gerealiseerd.

Toelichting meerjarenramingen:

- Jaarlijkse aanpassing op basis van de begroting.

6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd (voordeel € 14.000)

- € 38.000 nadeel
    - Toename van de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling PlusTeam.

- € 51.000 voordeel
    - Door een verschuiving van de salariskosten binnen het programma is hier een voordeel te zien.

Toelichting meerjarenramingen:

- De bijdrage aan de GR plusteam is afgestemd op de meerjarenbegroting van deze partij.

6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal (voordeel € 165.000)

- € 150.000 voordeel
    - In 2025 is er eenmalig budget voor de Taskforce sociaal domein, voordeel in 2026 € 150.000.
- € 9.000 voordeel
    - Dit betreft een verschuiving van de salariskosten binnen het programma.
- € 6.000 voordeel
    - Diverse kleine verschillen.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.3 Inkomensregelingen (nadeel € 48.000)

- € 53.000 voordeel
    - In 2025 is eenmalig € 53.000 budget beschikbaar voor een haalbaarheidsstudie naar de uitbesteding van deze diensten.
- € 130.000 nadeel
    - De nieuwe DVO met Veldhoven wordt geactualiseerd na evaluatie van de werkzaamheden.
- € 18.000 nadeel
    - Hogere lasten uitkeringen Participatiewet.
- € 36.000 nadeel
    - Participatie naar werk, budget is € 36.000 hoger dan in 2025.
- € 76.000 voordeel
    - Minder uitkeringen IOAW.
- € 7.000 voordeel
    - Diverse kleine bijstellingen op budgetten op basis van realisatie in het verleden.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.4 Begeleide participatie (voordeel € 35.000)

- De bijdrage aan de GR Ergon is afgestemd op de ontvangen middelen uit het gemeentefonds.

Toelichting meerjarenramingen:

- Bijdrage aan werkvoorzieningsschappen is afgestemd op de middelen die we hiervoor ontvangen uit het gemeentefonds.

6.5 Arbeidsparticipatie (nadeel € 27.000)

- De bijdrage aan de GR Ergon is hoger door indexering.

Toelichting meerjarenramingen:

- De bijdrage aan de GR Ergon voor participatievoorzieningen is afgestemd op de meerjarenbegroting van de Ergon.

6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO) (voordeel € 25.000)

- Voordeel € 25.000
    - De budgetten zijn verlaagd op basis van de actuele situatie.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.711 Huishoudelijke hulp (WMO) (nadeel € 250.000)

- € 250.000 nadeel
    - De huidige ontwikkelingen geven aan dat het aantal inwoners dat gebruik gaat maken van huishoudelijke hulp flink zal stijgen. In de begroting 2026 zijn de uitgaven voor huishoudelijke hulp realistisch geraamd.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.712 Begeleiding (WMO) (voordeel € 90.000)

- Het budget is bijgesteld op basis van de realisatie. Daarnaast maken we € 25.000 uit dit budget vrij om in te zetten op preventieve maatregelen.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.713 Dagbesteding (WMO) (nadeel € 165.000)

- Door herschikking van budgetten was dit buiten beeld gevallen, dit wordt nu hersteld.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal (voordeel € 435.000)

- € 260.000 voordeel
    - Dit betreffen de beleidsmaatregelen vanuit de hervormingsagenda jeugd.
- € 100.000 voordeel

    - Oplopende besparende maatregelen Taskforce Sociaal Domein (voor 2025 €100.000, voor 2026 € 200.000 naar in 2029 €350.000).
- € 75.000 voordeel
    - Verschuiving naar preventieve maatregelen, (zie taakveld 6.1).

Toelichting meerjarenramingen:

- Oplopende besparende maatregelen Taskforce Sociaal Domein.

6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk (neutraal)

- Geen verschil van betekenis.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.791 PGB WMO (neutraal)

- Geen verschil van betekenis.

Toelichting meerjarenramingen:

- Toename aantal gebruikers.

6.792 PGB Jeugd (neutraal)

- Geen verschil van betekenis.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.821 en 6.822 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (voordeel € 4.000)

- € 4.000 voordeel
    - Dit betreft een verschuiving binnen de genoemde taakvelden, geen verschil van betekenis.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.91 Coördinatie en beleid WMO (voordeel € 5.000)

- Lagere salariskosten: € 5.000 voordeel.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.92 Coördinatie en beleid Jeugd (nadeel € 324.000)

- € 80.000 nadeel
    - Op basis van de ontwerpbegroting 2026 stijgt de bijdrage voor Waalre aan de GR Jeugdhulpregio Een 10 voor de Jeugd met € 80.000. Daar tegenover staat een dekking door de daling van de bijdrage aan Bizob met € 67.000, omdat de inzet van Bizob vanaf 2026 niet meer rechtstreeks wordt betaald aan Bizob, maar via de bijdrage aan de GR (zie hiervoor het voordeel in de lasten van taakveld 0.1 Bestuur).
- € 244.000 nadeel
    - Dit betreffen de kosten van kleinschalig verblijf. Dit vraagt om hogere reële en passende tarieven dan de tarieven die nu voor verblijf met behandeling betaald worden.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

<u>Toelichting verschillen baten:</u>

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (nadeel € 82.000)

- € 69.000 nadeel
    - De middelen van de SPUK Wet inburgering 2021 zijn in 2026 € 69.000 lager dan in 2025.
- € 13.000 nadeel
    - De brede SPUK middelen zijn € 13.000 lager in 2026. De uitgavenbudgetten zijn hierop afgestemd, zoals hierboven is toegelicht.

Toelichting meerjarenramingen:

- T/m 2028 ontvangen wij nog een jaarlijkse bijdrage vanuit het Klooster conform overeenkomst, vanaf 2029 niet meer (€ 20.000).

6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal (nadeel € 8.000)

- € 8.000 nadeel
    - In 2025 is € 8.000 ontvangen vanuit de SPUK middelen.

6.3 Inkomensregelingen (nadeel € 20.000)

- € 10.000 nadeel
    - Lagere BUIG gelden.
- € 10.000 nadeel
    - In 2025 is € 10.000 geraamd als terug te ontvangen sociale uitkeringen. Deze post is vervallen op basis van ervaringscijfers.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO) (neutraal)

- Geen verschil van betekenis.

Toelichting meerjarenramingen:

- Geen bijzonderheden.

6.711 Huishoudelijke hulp (WMO) (neutraal)

- Geen verschil van betekenis.

Toelichting meerjarenramingen:

- De verwachte inkomensafhankelijke bijdrage in de WMO voor o.a. hulp in de huishouding, woon- en vervoersvoorzieningen is in de meerjarenraming met een jaar doorgeschoven naar 2027, voor 2026 worden we hiervoor gecompenseerd door het Rijk.

BBV indicatoren Sociaal domein

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025	Ambitie
Banen per 1.000 inw 15-74jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	Waalre	550	-	-	-
Banen per 1.000 inw 15-74jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1026,3			-
Banen per 1.000 inw 15-74jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	708,1	-	-	-
Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Waalre	1%	-	-	-
Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1%	-	-	-
Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Gemeenten < 25.000 inwoners	1%	-	-	-
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuit-kering moet rondkomen	Waalre	3%	-	-	-
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuit-kering moet rondkomen	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	2,80%	-	-	-
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuit-kering moet rondkomen	Gemeenten < 25.000 inwoners	3%	-	-	-
Netto arbeids-participatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevol-king ten opzichte van de beroepsbevolking	Waalre	74,50%	74,2%	-	75,2%
Netto arbeids-participatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevol-king ten opzichte van de beroepsbevolking	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	75,04%	75,2%		-
Netto arbeids-participatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevol-king ten opzichte van de beroepsbevolking	Gemeenten < 25.000 inwoners	73,70%	73,80%	-	-
% werkloze jongeren	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar)	Waalre	-	-	-	-
% werkloze jongeren	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar)	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1,20%	-		-
% werkloze jongeren	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar)	Gemeenten < 25.000 inwoners	1%	-	-	-
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18 jaar en ouder), per 10.000 inwoners	Waalre	180,7	167		164
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18	Amigo gemeenten	164,46	163,7		-

	jaar en ouder), per 10.000 inwoners	(5 gemeenten)				
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18 jaar en ouder), per 10.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	173,7	176	-	-
Lopende reintegratievoorzieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Waalre	93,9	94,3	-	94,3
Lopende reintegratievoorzieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	144,42	151,08	-	-
Lopende reintegratievoorzieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	146,7	156,6	-	-
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Waalre	14,6%	14,8%	-	13,22%
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	12,8%	13,2%	-	
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	12,9%	13,1%	-	-
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaat-regel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Waalre	0,6%	0,4%	-	0,40%
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaat-regel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	0,5%	0,5%	-	-
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaat-regel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	0,9%	0,9%	-	-
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaat-regel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Waalre	-	-	-	-
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaat-regel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	0,3%	0,3%	-	-
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaat-regel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Gemeenten < 25.000 inwoners	0,3%	0,4%	-	-
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Waalre	660	660		642,5
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	627,5	642,5		

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	653	669	-	-

De ambities opgenomen in de tabel zijn een pilot. Deze zijn nu nog niet verwerkt in de teksten van de begroting, noch is er een specifieke streefdatum aangekoppeld. In het komende jaar, 2026, wordt de werkwijze met de ambities verder vormgegeven en gekeken hoe dit in de begroting 2027 verder uitgewerkt kan worden.

Legenda kleuren indicaties: Wanneer we binnen de bandbreedte van 10% onder en 10% boven het gemiddelde van de Amigo gemeenten zitten is de indicator licht groen, wanneer we onder de bandbreedte zitten is de indicator rood, en wanneer we boven de bandbreedte zitten is de indicator hard groen.

Aanvullende indicatoren Sociaal domein

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2022	2023	2024	2025
% mantelzorgers	Percentage personen dat mantelzorg geeft. De mantelzorg moet daarbij al minimaal 3 maanden duren, of het moet gaan om minimaal 8 uur zorg per week.	Waalre	16,0%	-	14,0%	-
% mantelzorgers	Percentage personen dat mantelzorg geeft. De mantelzorg moet daarbij al minimaal 3 maanden duren, of het moet gaan om minimaal 8 uur zorg per week.	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	15,4%	-	12,4%	-
% mantelzorgers	Percentage personen dat mantelzorg geeft. De mantelzorg moet daarbij al minimaal 3 maanden duren, of het moet gaan om minimaal 8 uur zorg per week.	Gemeenten < 25.000 inwoners	14,7%	-	15,8%	-
% mantelzorgers overbelast	Het percentage mantelzorgers van 18 jaar en ouder dat zich door het geven van mantelzorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' voelt. Dit betreft het percentage binnen de groep mantelzorgers.	Waalre	16,8%	-	17,4%	-
% mantelzorgers overbelast	Het percentage mantelzorgers van 18 jaar en ouder dat zich door het geven van mantelzorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' voelt. Dit betreft het percentage binnen de groep mantelzorgers.	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	18,4%	-	17,4%	-
% mantelzorgers overbelast	Het percentage mantelzorgers van 18 jaar en ouder dat zich door het geven van mantelzorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' voelt. Dit betreft het percentage binnen de groep mantelzorgers.	Gemeenten < 25.000 inwoners	16,7%	-	21,2%	-

De bovenstaande cijfers zijn afkomstig van waarstaatjegemeente.nl en komen voort uit de data van de Gezondheidsmonitor van de GGD. Dit is een onderzoek waar inwoners op vrijwillige basis aan mee kunnen doen. De enquête wordt sinds 2012 elke 4 jaar uitgevoerd in de periode tussen september en november. In 2022, tijdens de COVID-19 crisis, is een extra Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen uitgevoerd.